

Kommunåterkoppling 2017

Vingåker

Elever i årskurs 7 och 9 i grundskolan

LANDSTINGET
SÖRMLAND

Inledning

Landstinget Sörmland har som mål att vara Sveriges friskaste län år 2025. En del av målet är en förbättrad folkhälsa och en mer jämlik hälsa. Under våren 2017 genomförde Landstinget Sörmland för sjätte gången Liv & Hälsa ung undersökningen, en enkätundersökning om barns och ungas levnadsvanor, livsvillkor och hälsa.

Sörmländska elever i årskurserna 7 och 9 i grundskolan samt årskurs 2 på gymnasiet har deltagit i undersökningen. Eleverna har besvarat enkäterna under skoltid, när skolpersonal varit närvarande. Av Sörmlands 63 skolor med elever i någon av dessa årskurser deltog 59 i undersökningen, drygt 7 800 elever. Kommunåterkopplingen är en redovisning av kommunens och länets resultat från Liv & Hälsa ung inom ett antal frågeområden för år 2017.

Vad vet vi om barns och ungas hälsa och uppväxtvillkor?

Barn och unga i Sverige mår generellt sett bra och är nöjda med sina liv. Sedan 1990-talet har ungdomsgenerationen däremot haft en sämre hälsoutveckling än andra åldersgrupper, framförallt när det gäller den psykiska ohälsan. Vi vet också att barns och ungas uppväxtvillkor inte är jämlika, vilket medför att vissa löper större risk än andra att råka ut för problem och ohälsa. En mindre grupp lever dessutom under svåra förhållanden som går att härleda till deras livsvillkor och familjeförhållanden.

Hälsans bestämningsfaktorer

Hälsa innefattar fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande och är en resurs hos individen. Hälsan påverkas av en rad olika faktorer på olika nivåer runt individen. Inom folkhälsoarbetet används ofta begreppet hälsans bestämningsfaktorer för att ge en bild av dessa samband. Bestämningsfaktorerna kan påverka hälsan negativt och positivt, vilket benämns som riskfaktorer och skyddsfaktorer. Riskfaktorer är de bestämningsfaktorer som ökar risken för ohälsa, problem eller riskbeteenden. Det kan vara en egenskap, en händelse, ett förhållande eller en process.

Det är viktigt att så tidigt som möjligt fånga upp de barn och unga som är på väg in i ett negativt beteende och där man kan se att det finns riskfaktorer som bidrar till detta. Skyddsfaktorer är de faktorer som ökar individens möjligheter att bibehålla en god hälsa och är en motvikt till riskfaktorer. En skyddsfaktor kan liknas vid en buffert mot risker. Risken blir mindre när skyddsfaktorn finns och större när skyddsfaktorn saknas.

Vad är en kommunåterkoppling?

Kommunåterkopplingen är en redovisning av kommunens och länets resultat från Liv & Hälsa ung inom ett antal frågeområden för år 2017. Kommunåterkopplingarna redovisas årskursvis och innehåller resultat som har betydelse för elevernas hälsa och välbefinnande.

Att tolka resultaten i tabellerna

På följande sidor redovisas resultaten för kommunen från 2017 års Liv & Hälsa ung undersökning. Resultaten är uppdelade på tjejer och killar, men visar även hur det ser ut för hela elevgruppen. De elever som svarat att de inte identifierar sig som tjej eller kille inkluderas i det sammantagna värdet. I tabellerna redovisas andelar (%) för tjejer, killar och totalt uppdelat på kommunens (K) och länets (L) värden. Varje årskurs redovisas separat. För årskurs 7 och 9 gäller redovisningen elever som går i skolan i kommunen, oavsett om de bor i kommunen eller inte. För årskurs 2 på gymnasiet gäller redovisningen den kommun eleven bor i.

Kommunåterkopplingens begränsningar och överväganden

I kommunåterkopplingen redovisas resultat på olika nivåer. För att skydda enskilda elevers svar redovisas inte resultat på frågor som baseras på färre än 30 elever. De elever som svarat att de inte identifierar sig som tjej eller kille inkluderas i det sammantagna värdet. Kommuner med få elever bör vara uppmärksamma på att enstaka elevers svar motsvarar stora procentsatser. Till exempel om 3 elever av 30 röker, visar våra tabeller att 10 procent av eleverna röker. Detta gör att siffrorna bör tolkas med försiktighet.

Några frågor att fundera på när du läser tabellerna:

- Skiljer sig kommunen åt från länet?
- Finns skillnader mellan tjejer och killar?
- Vad kan eventuella skillnader bero på?
- Vad betyder resultaten för oss?
- Framträder ett mönster som gör att vi kan behöva arbeta särskilt med något område?

Antal och andel elever i deltagande skolor som svarat på Liv & Hälsa ung enkäten 2017

	Antal elever åk 7	Andel (%) elever åk 7	Antal elever åk 9	Andel (%) elever åk 9	Antal elever åk 2 gymn.	Andel (%) åk 2 gymn.
Vingåker	80	74	80	73	-	-
Sörmland	2 792	85	2 698	84	2 317	82

En förhållandevis stor andel av Vingåkers gymnasieungdomar går i skolan utanför länet. Detta gör att resultaten inte kan antas spegla förhållandena för samtliga elever i årskurs 2 i Vingåkers kommun. Av detta skäl redovisas inte värdena för årskurs 2.

Årskurs 7

Resultat om skolan

Vingåkers kommun åk 7, Liv & Hälsa ung 2017	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
Resultat om skolan						
Trivs bra i skolan	79	74	79	84	78	78
Har oftast någon att vara med på rasterna	82	88	86	90	82	89
Skolkar aldrig	91	82	82	83	85	82
Har blivit mobbad den här terminen	31	19	12	13	21	17
Har du blivit mobbad en gång i veckan eller i stort sett varje dag	16	4	2	4	9	4
Eleverna får vara med och bestämma på skolan	97	89	81	86	86	87
Elever som inte gör läxor	3	6	2	5	3	6
Jag har studiero på lektionerna	24	28	27	32	26	30

Resultat om levnadsvanor

Vingåkers kommun åk 7, Liv & Hälsa ung 2017	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
Resultat levnadsvanor						
Äter frukost 4-7 dagar i veckan	73	76	86	85	79	80
Äter skollunch 4-5 dagar i veckan	58	63	61	66	59	64
Dricker läsk dagligen	3	6	7	11	6	9
Äter frukt eller grönsaker dagligen	42	54	48	50	44	52
Är stillasittande mer än 4 timmar efter en dag i skolan	36	42	49	43	44	43
Vardagsmotion, går, cyklar idrottar mer än 30 minuter per dag	94	85	84	88	86	86
Tränar minst 30 min 3 gånger per vecka på fritiden	33	48	41	57	39	52
Kan simma 200 meter	94	92	91	93	89	92
Sover mindre än 7 timmar per natt	24	28	33	23	30	26

Resultat om tobak och alkohol

Vingåkers kommun åk 7, Liv & Hälsa ung 2017	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
Resultat tobak och alkohol						
Röker dagligen eller ibland	0	4	0	3	4	4
Snusar dagligen eller ibland	0	0	0	2	4	2
Druckit alkohol någon gång	9	25	11	29	14	28
Berusad/full någon gång	33	18	20	14	36	17

Resultat om mående och hälsa

Vingåkers kommun åk 7, Liv & Hälsa ung 2017	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
Resultat hälsa						
Mår bra eller mycket bra	56	70	89	87	75	78
Glad i stort sett varje dag	36	56	71	66	55	60
Lugn eller avslappnad mer än en gång i veckan	36	52	80	74	60	62
Huvudvärk mer än en gång i veckan	15	19	5	9	10	14
Stressad mer än en gång i veckan	63	56	17	36	37	46
Har haft värk i axlar/ skuldror/nacke mer än en gång i veckan	6	14	14	9	11	12

Resultat om hem och fritid

Vingåkers kommun åk 7, Liv & Hälsa ung 2017	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
Resultat hem och fritid						
Föräldrar/vårdnadshavare tycker det är viktigt att jag sköter mitt skolarbete	97	94	93	95	91	94
Jag kan alltid lita på mina föräldrar när det verkligen gäller	94	87	87	92	89	89
Nöjd med sin fritid	82	77	91	90	86	83
Har en kompis jag kan prata "om allt" med	94	90	89	87	90	88
Elever med utländsk bakgrund	30	21	16	20	23	20
Bott i Sverige 9 år eller mindre	24	12	14	12	19	12
Mamma och/eller pappa är arbetslös eller långtidsjukskriven	9	11	18	10	18	11
Bor med båda sina föräldrar (som bor tillsammans)	48	66	66	65	59	65

Årskurs 9

Resultat om skolan

Vingåker åk 9, Liv & Hälsa ung 2017	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
Resultat om skolan						
Trivs bra i skolan	52	72	80	80	69	75
Har oftast någon att vara med på rasterna	81	89	85	91	84	90
Skolkar aldrig	53	74	67	73	63	73
Har blivit mobbad den här terminen	31	15	10	12	18	14
Har du blivit mobbad en gång i veckan eller i stort sett varje dag	10	2	0	3	4	3
Oftast eller alltid trygg på väg till och från skolan	87	96	96	96	92	96
Oftast eller alltid trygg i klassrummet	97	96	93	96	95	95
Oftast eller alltid trygg på rasterna i skolan	87	96	98	96	94	95
Eleverna får vara med och bestämma på skolan	84	84	80	77	82	80
Elever som inte gör läxor	10	6	11	10	11	9
Har betyg F i 1-2 ämnen eller fler	35	23	54	32	46	28
Har en sjukdom som påverkar skolarbetet läxor	10	15	11	13	10	14
Har ett funktionshinder som påverkar skolarbetet/läxor	16	18	15	18	16	18

Resultat om levnadsvanor

Vingåker åk 9, Liv & Hälsa ung 2017	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
Resultat levnadsvanor						
Äter frukost 4-7 dagar i veckan	43	72	67	78	57	75
Äter skollunch 4-5 dagar i veckan	60	69	70	67	66	67
Dricker läsk dagligen	21	10	18	19	18	15
Äter frukt eller grönsaker dagligen	50	62	49	53	49	57
Är stillasittande mer än 4 timmar efter en dag i skolan	57	47	44	48	49	48
Vardagsmotion, går, cyklar idrottar mer än 30 minuter per dag	79	82	84	87	81	84
Tränar minst 30 min 3 gånger per vecka på fritiden	40	49	55	62	49	55
Kan simma 200 meter	97	93	89	94	91	93
Sover mindre än 7 timmar per natt	34	38	38	32	38	36

Resultat om tobak, alkohol och droger

Vingåker åk 9, Liv & Hälsa ung 2017	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
Resultat tobak, alkohol & droger						
Röker dagligen eller ibland	16	10	13	9	14	10
Snusar dagligen eller ibland	0	1	17	9	10	6
Använt e-cigarett senaste 12 månaderna	29	19	16	25	20	22
Rökt vattenpipa senaste 12 månaderna	13	15	28	18	21	17
Druckit alkohol senaste 12 månaderna	62	41	40	36	47	39
Berusad/full 1 gång i månaden eller oftare senaste 12 månaderna	11	14	17	17	14	17
Det är inte okej för mina föräldrar att jag dricker alkohol	77	81	78	80	78	80
Har använt narkotika någon gång	3	4	9	7	6	6

Resultat om mående och hälsa

Vingåker åk 9, Liv & Hälsa ung 2017	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
Resultat hälsa						
Mår bra eller mycket bra	61	66	80	82	73	73
Glad i stort sett varje dag	48	50	51	61	52	55
Lugn eller avslappnad mer än en gång i veckan	45	50	74	71	62	61
Huvudvärk mer än en gång i veckan	26	24	9	11	16	18
Stressad mer än en gång i veckan	71	67	40	42	52	55
Har haft värk i axlar/ skuldror/nacke mer än en gång i veckan	32	23	17	11	24	17

Resultat om hem och fritid

Vingåker åk 9, Liv & Hälsa ung 2017	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
Resultat hem och fritid						
Föräldrar/vårdnadshavare tycker det är viktigt att jag sköter mitt skolarbete	94	95	96	94	95	94
Jag kan alltid lita på mina föräldrar när det verkligen gäller	84	85	91	89	88	87
Nöjd med sin fritid	63	70	87	84	77	77
Trivs bra med livet just nu	69	81	89	89	82	84
Har en kompis jag kan prata ”om allt” med	90	86	91	82	91	84
Ser ljust på framtiden	48	66	68	77	60	70
Elever med utländsk bakgrund	13	23	33	24	25	23
Bott i Sverige 9 år eller mindre	7	11	29	14	20	13
Mamma och/eller pappa är arbetslös eller långtidsjukskriven	14	14	20	13	17	13
Bor med båda sina föräldrar (som bor tillsammans)	50	63	59	61	56	61

Vill du veta mer om enkätundersökningen, titta på
Liv & Hälsa ungs webbplats www.landstingetsormland.se/lhu

Återkopplingen är sammanställd av arbetsgruppen för
Liv & Hälsa ung i Landstinget Sörmland.
Januari 2018

